

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **M. P.**, zastoupená Mgr. Markem Švehlíkem, advokátem se sídlem Purkyňova 74/2, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, se sídlem Tychonova 221/1, Praha 6, o přezkoumání rozhodnutí ministra obrany ze dne 10. 10. 2012, č. j. 430022/2012-R-1027, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2017, č. j. 5 A 5/2013 – 63,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně advokátu Mgr. Marku Šmehlíkovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 4 114 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení žalobkyně nese stát.

Odůvodnění

[1] Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí ministra obrany ze dne 10. 10. 2012. Tímto rozhodnutím ministr zamítl rozklad žalobkyně a potvrdil rozhodnutí ministerstva obrany ze dne 15. 8. 2012, jímž byla zamítnuta její žádost o vydání osvědčení o účasti jejího otce K. P. K. na národním boji za osvobození podle § 8

zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození (dále jen z. č. 255/1946 Sb.). Důvodem zamítnutí žádosti byla skutečnost, že otec žalobkyně nesloužil v době války v československé zahraniční armádě, ani neměl československé státní občanství při službě ve spojenecké armádě.

[2] Krajský soud při posouzení věci vycházel z následujícího skutkového stavu. Otec žalobkyně se narodil dne 10. 5. 1914 na Ukrajině matce národnosti české a otci národnosti ukrajinské. Sám byl v dokumentech veden jako Ukrajinec, jeho státní příslušnost v nich však nebyla jednoznačně určena. Podle okolností lze však dovodit, že v rozhodné době byl občanem Svazu sovětských socialistických republik. Dne 11. 3. 1944 nastoupil vojenskou službu v Rudé armádě u 346. motostřeleckého pluku 63. motostřelecké divize 5. armády 3. běloruského frontu v Kaliningradské oblasti. Zde také dne 24. 3. 1945 padl. Sama žalobkyně i její teta Ž. K., která sloužila v 1. československém armádním sboru, byly původně rovněž občankami SSSR, hlásily se však k národnosti české a obě posléze získaly československé a poté české občanství.

[3] Na základě výše uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že otec žalobkyně podmínky pro vydání osvědčení nesplnil. Ustanovení § 1 zákona č. 255/1946 Sb. totiž pro vydání osvědčení vyžaduje buď službu v v československé armádě v zahraničí, anebo službu ve spojenecké armádě či v jiných bojových útvarech, avšak v tomto případě je podmínkou československé státní občanství. Ve věci není sporu o tom, že otec žalobkyně sloužil ve spojenecké armádě ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) citovaného zákona, jeho československé státní občanství však nebylo prokázáno. Napadené rozhodnutí proto soud vyhodnotil jako zákonné.

[4] Kasační stížnost podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky a pro nepřezkoumatelnost rozsudku a další vady řízení. Konkrétně namítala, že se soud s jejími argumenty vypořádal nedostatečně, k některým námitkám se vyjádřil jen velmi stručně, k některým se dokonce vyjádřit odmítl a považoval je za irelevantní, přestože z hlediska argumentace stěžovatelky byly podstatné. To, že žalovaný zamítl žádost stěžovatelky o vydání osvědčení, je ze striktně formálního hlediska pochopitelné, morálně však nepřijatelné.

[5] Soud došel k odlišným závěrům než stěžovatelka v důsledku toho, že její otec byl povolán spojeneckou sovětskou armádou k nástupu do služby dříve, než stihl nastoupit do československé zahraniční armády, čímž mu bylo fakticky znemožněno splnit podmínku uvedenou v § 2 odst. 1 bod 3 zákona č. 255/1946 Sb. V důsledku jeho úmrtí během války nebylo následně možné, aby, podobně jako jeho sestra Ž. K., prokázal svoji československou státní příslušnost a naplnil tak požadavek zákona pro uznání jeho účasti na národním boji za osvobození.

[6] Podle názoru stěžovatelky soud taktéž nesprávně posoudil jako irelevantní i skutečnost, že jí Důchodový fond Ukrajiny nevyplácí příspěvek podle zákona o sociální ochraně dítěte za války, neboť je českou státní občankou. Vzhledem k tomu, že jí byla odepřena satisfakce jak z české, tak i z ukrajinské strany, dostala se stěžovatelka do absurdní situace, kdy je prokazatelně stižena následky války v úzce osobní rovině,

navzdory tomu však z důvodu formálních nesrovnalostí v záznamech jejího otce neshledal žádný z příslušných orgánů nárok na zadostiučinění, které takovým osobám podle zákona náleží.

[7] Aplikace práva by podle ní neměla nikdy vést k absurdním výsledkům jdoucím proti smyslu zákona, kterým v případě zákona č. 357/2005 Sb. ve spojení se zákonem č. 255/1946 Sb. byl úmysl zmírnit újmu účastníků boje za národní osvobození a jejich blízkých. Stěžovatelka považuje postup žalovaného ve své věci za příliš formalistický, neberoucí v úvahu, že se jedná o případ zvláštního zřetele hodný, který musí být posuzován nejenom z hlediska formálního splnění zákonných podmínek, ale také z hlediska účelnosti a s přihlédnutím ke specifické situaci, do které se stěžovatelka dostala.
[8] Závěrem stěžovatelka navrhla, aby byl napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížnostních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejprve se zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku, neboť tato vada je svojí povahou natolik závažná, že by k ní Nejvyšší správní soud musel přihlédnout i z úřední povinnosti. Pojem nepřezkoumatelnosti není v procesním předpisu nijak upraven, definován je pouze doktrínou a judikaturou. Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost se považuje soudní rozhodnutí především tehdy, pokud z výroku rozhodnutí není jasné, jak soud o věci vlastně rozhodl, nebo je-li zásadní rozpor mezi výrokem a odůvodněním, nebo není-li vůbec zřejmé, co je výrok a co odůvodnění, anebo v rozsudku, jímž je rušeno správní rozhodnutí, není jasně zformulován závazný právní názor, jímž by se měl správní orgán řídit v dalším řízení. Nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů se pak rozumí především nedostatek důvodů skutkových, pod tento pojem pak bývá zahrnována i vada spočívající v tom, že se soud zásadně nevypořádá s uplatněnými žalobními body. Pod tento pojem však nespadají dílčí vady odůvodnění napadeného rozhodnutí soudu, které nebrání Nejvyššímu správnímu soudu učinit si úsudek o jeho zákonnosti.

[11] Po posouzení obsahu napadeného rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že vadou nepřezkoumatelnosti zjevně netrpí. Z výroku rozsudku je zřejmé, jak soud rozhodl, odůvodnění rozsudku je s tímto výrokem v souladu a soud se v něm vypořádal se všemi skutečnostmi, které byly pro posouzení zákonnosti rozhodnutí žalovaného rozhodné. Ke stěžovatelkou zdůrazňované otázce příspěvku z Důchodového fondu Ukrajiny podle zákona o sociální ochraně dítěte za války se soud vyjádřil stručně, ale výstižně, když výslovně uvedl, že tuto skutečnost *„má v dané věci za irelevantní, neboť předmětem správního řízení byl požadavek žalobkyně na vydání osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., který není nikterak navázán na vyplácení či nevyplácení (těchto) příspěvků.“* Vzhledem k tomu, že úkolem správního soudu je posoudit zákonnost rozhodnutí správního orgánu, nikoliv činit úvahy na téma odstraňování tvrdosti zákona, nevidí ani Nejvyšší správní soud důvodu, proč by měla být uvedená teze argumentována podrobněji, a to zvláště za situace, kdy stěžovatelka v žalobě nepřednesla žádné právní argumenty, z nichž by pro výklad ustanovení § 1 a 2 zákona č. 255/1946 Sb. vyplývalo něco jiného. Dostatečně podrobným způsobem se pak krajský soud vypořádal s hlavní otázkou

pro rozhodnutí ve věci - státní příslušností otce stěžovatelky. Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že napadený rozsudek není zatížen vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[12] V dalším se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou nesprávného posouzení právní otázky. Zde je nutno úvodem podotknout, že z obsahu kasační stížnosti není tak zcela zřejmé, v čem by ono nesprávné posouzení mělo vlastně spočívat. Ani stěžovatelka sama nepopírá, že československé občanství jejího otce se nepodařilo žádnými důkazy prokázat (ač ona sama je přesvědčena, že je měl), naopak podle Nejvyššího správního soudu neexistuje žádná indicie, že by v době, kdy nastoupil službu v Rudé armádě, tj. 11. 3. 1944, mohl otec stěžovatelky československé občanství mít a nelze se ani nijak věrohodně domýšlet, na základě jakých skutečností by je mohl kdy předtím nebo potom nabýt. Pokud tedy nesloužil v 1. československém armádním sboru, ani nebyl československým občanem sloužícím ve spojenecké armádě, zjevně nesplnil podmínky pro vydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle zákona č. 255/1946 Sb.

[13] Tvrdí-li stěžovatelka, že její otec podmínky zákona nesplnil pouze formálně, ale materiálně se boje za národní osvobození zúčastnil a měla by být proto odškodněna, neodpovídá její teze smyslu a účelu zákona. Osvědčení o účasti v národním boji za osvobození bylo primárně určeno pro československé občany, čemuž odpovídají především § 3 a § 4 zákona, které upravují výhody účastníků boje za národní osvobození po skončení války při přijímání do státních služeb Československé republiky, na místa v průmyslových a zemědělských podnicích, ke studiu a při udělování podpor z nadací a fondů. Československé státní občanství bylo proto jako základní podmínka pro uznání účasti v národním boji za osvobození zakotveno v § 1 odst. 4 zákona č. 255/1946 Sb. Jedinou výjimku z této podmínky mají příslušníci československé zahraniční armády, neboť do ní mohli být vedle československých občanů především na východní frontě při formování 1. československého armádního sboru odvedeni i vojáci národnosti české (převážně tzv. Volyňáci), kteří v té době československé občanství neměli.

[14] Shodně s krajským soudem má pak Nejvyšší správní soud za to, že otázka příspěvku podle zákona o sociální ochraně dítěte za války nemá na posouzení podmínek pro vydání osvědčení žádný vliv. Nejvyšší správní soud ovšem, podobně jako soud krajský, nemůže připojit k tomuto závěru podrobnější odůvodnění, neboť ani v kasační stížnosti stěžovatelka neuvedla, kterou ze zákonných podmínek by měla tato skutečnost ovlivnit a jak by se konkrétně měla v posouzení podmínek nároku projevit. Žádná souvislost s podmínkami pro vydání osvědčení přitom není ze zákona na první pohled patrná.

[15] Jen pro úplnost lze pak dodat, že není v pravomoci správních soudů odstraňovat případné tvrdosti zákona a přihlížet nějak ke specifickým či individuálním okolnostem daného případu. V souhrnu lze tedy uzavřít, že rozsudek krajského soudu netrpí ani tvrzenou vadou podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[16] Nejvyšší správní soud tak má za to, že napadený rozsudek je zákonný, kasační stížnost proti němu podanou proto podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[17] Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, žalovaný byl ve věci úspěšný, nevznikly mu však náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[18] Ustanovený zástupce stěžovatelky učinil ve věci jeden hlavní úkon právní služby – sepis kasační stížnosti, za což mu náleží odměna podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 3 100,- Kč a náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky ve výši 300,- Kč, celkově tedy 3 400,-Kč. Vzhledem k tomu, že zástupce je plátcem DPH, byla uvedená částka navýšena s ohledem na § 57 odst. 2 s. ř. s. o 21%, takže celkově bylo přiznáno k úhradě 4 114,- Kč. Uvedená částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení stěžovatelky nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 31. července 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

O P R A V N É U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedou senátu JUDr. Jaroslavem Vlašínem v právní věci žalobkyně: **M. P.**, zastoupená Mgr. Markem Švehlíkem, advokátem se sídlem Purkyňova 74/2, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, se sídlem Tychonova 221/1, Praha 6, o přezkoumání rozhodnutí ministra obrany ze dne 10. 10. 2012, č. j. 430022/2012-R-1027, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2017, č. j. 5 A 5/2013 – 63,

takto:

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2018, č. j. 3 As 71/2017 - 43, ve výroku III. správně zní:

„III. Ustanovenému zástupci žalobkyně advokátu Mgr. Marku Švehlíkovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 4 114,-Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení žalobkyně nese stát.“

Odůvodnění:

[1] Ve výroku III. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2018, č. j. 3 As 71/2017 – 43, došlo k chybě v psaní, když v něm bylo nedopatřením uvedeno, že se přiznává odměna za zastupování advokátu Mgr. Marku „*Šmehlíkovi*“. Správné znění příjmení zástupce žalobkyně v dativu je „*Švehlíkovi*“.

[2] Podle § 54 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, „*předseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku, vydá o tom opravné usnesení a může odložit vykonatelnost rozsudku do doby, dokud opravné usnesení nenabude právní moci*“.

[3] Předseda rozhodujícího senátu Nejvyššího správního soudu proto výrokem tohoto opravného usnesení znění výroku III. shora uvedeného rozsudku opravil. Vzhledem k povaze chyby předseda senátu neshledal důvod k odložení vykonatelnosti opravovaného rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 8. srpna 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu